Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (tretji razširjeni senat)

z dne 25. maja 2016*

„Arbitražna klavzula — Peti okvirni program za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (1998–2002) — Pogodba, ki se nanaša na področje ‚Energije, okolja in trajnostnega razvoja‘ — Odpoved pogodbe — Vračilo dela vnaprej plačanih zneskov — Zamudne obresti — Postopek z zamudno sodbo“

V zadevi T-226/14,

Evropska komisija, ki sta jo najprej zastopala L. Cappelletti in F. Moro, nato pa F. Moro, agenta, ob sodelovanju R. van der Houta, odvetnika,

tožeča stranka,

proti

McCarron Poultry Ltd s sedežem v Killacorn Emyvalu (Irska),

tožena stranka,

zaradi tožbe na podlagi člena 272 PDEU, s katero se predlaga, naj se toženi strani naloži vračilo dela predujma, ki ga je Komisija plačala v okviru pogodbe NNE5/1999/20229, skupaj z zamudnimi obrestmi,

SPLOŠNO SODIŠČE (tretji razširjeni senat),

v sestavi S. Papasavas, predsednik, I. Labucka, sodnica, C. Wetter, E. Bieliūnas (poročevalec) in V. Kreuschitz, sodniki,

sodni tajnik: E. Coulon,

na podlagi pisnega dela postopka

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

Dejansko stanje

1 Evropska skupnost, ki jo je zastopala Komisija Evropskih skupnosti, je 27. aprila 2001 z družbo S. kot koordinatorko ter ponudnicami storitev, družbami A., E., I. in McCarron Poultry Ltd (v nadaljevanju: tožena stranka), sklenila pogodbo NNE5/1999/20229 (v nadaljevanju: pogodba), naslovljeno „Ukrepi Skupnosti na področju posebnega programa RTR in predstavitvenih dejavnosti na temo: ‚Energija, okolje in trajnostni razvoj' – Del B: Program ‚Energija'", ki spada v okvir petega okvirnega programa Skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (1998–2002), za izvedbo projekta „Optimised Biomass CHP Plant for Monaghan Integrating Condensing Economiser Technology" (optimizirana naprava za soproizvodnjo biomase v Monaghanu, ki vključuje tehnologijo kondenzacijskega ekonomizerja).

2 Pogodbo, ki je sestavljena v angleščini, v skladu z njenim členom 5(1) ureja belgijsko pravo. Člen 8(1) pogodbe določa, da ima ta tri priloge, ki so njen sestavni del. Priloga I se nanaša na opis dela, ki ga je treba opraviti, v prilogi II so našteti splošni pogoji pogodbe, v prilogi III pa so navedena pooblastila.

3 Člen 5(2) pogodbe vsebuje arbitražno klavzulo v smislu člena 272 PDEU, ki določa:

„Sodišče prve stopnje [zdaj Splošno sodišče] in v primeru pritožbe Sodišče Evropskih skupnosti [zdaj Sodišče Evropske unije] je edino pristojno za odločanje o katerem koli sporu med Skupnostjo na eni strani in pogodbenimi strankami na drugi glede veljavnosti, uporabe in razlage te pogodbe."

4 V skladu s členom 2(1) pogodbe bi moral projekt trajati 58 mesecev od prvega dne v mesecu po zadnjem podpisu pogodbenih strank. Šlo je torej za obdobje od 1. maja 2001 (dan začetka projekta) do 28. februarja 2006.

5 Glede finančnega prispevka Skupnosti člen 3 priloge II določa:

„1. Finančni prispevek Skupnosti se izplača v skladu s temi načeli:

(a) začetni predujem se plača koordinatorju najpozneje v 60 dneh od dneva zadnjega podpisa pogodbenih strank. Koordinator ta predujem razdeli v skladu z navodili v okvirnem razčlenjenem seznamu upravičenih stroškov, navedenem za podpisi te pogodbe.

[…]

3. Ob upoštevanju člena 26 te priloge je treba vsa plačila šteti za predujem do odobritve končnega poročila.

4. […]

Če pogodbena stranka ne vrne zneska v roku, ki ga določi Komisija, ta zaračuna zamudne obresti na dolgovane zneske po obrestni meri, ki jo Evropska centralna banka uporablja za operacije glavnega refinanciranja prvega dne v mesecu, v katerem se izteče rok, ki ga je določila Komisija, povišani za eno točko in pol, razen če zamudne obresti niso dolgovane na podlagi druge določbe te pogodbe. Obresti se nanašajo na obdobje od dneva, ki sledi dnevu izteka roka, do dneva prejema sredstev, ki jih je treba vrniti."

6 Člen 6(2) pogodbe določa:

„Če je izvedba projekta pogojena s pridobitvijo upravnega dovoljenja in to dovoljenje ni podeljeno v enem letu od dneva začetka iz člena 2(1), lahko Komisija takoj odpove pogodbo v skladu z določbami člena 7 priloge II k pogodbi.“

7 Člen 7(6), tretji pododstavek, priloge II k pogodbi, naslovljen „Odpoved pogodbe ali prenehanje sodelovanja pogodbene stranke“, določa:

„V primeru odpovedi pogodbe ali prenehanja sodelovanja pogodbene stranke:

(a) […] lahko Komisija zahteva vračilo celotnega ali dela finančnega prispevka Skupnosti ob upoštevanju narave in rezultatov opravljenih del ter njihove uporabnosti za Skupnost v okviru zadevnega posebnega programa,

[…]“

8 Člen 3(4), prvi pododstavek, priloge II k pogodbi določa, da „kadar je skupni finančni prispevek Skupnosti ob upoštevanju morebitnih prilagoditev, vključno po finančni reviziji, kot je ta iz člena 26 te priloge, nižji od skupnega zneska plačil iz odstavka 1, prvi pododstavek, tega člena, zadevne pogodbene stranke vrnejo razliko v eurih v roku, ki ga določi Komisija v svojem zahtevku, poslanem s priporočeno pošiljko s povratnico“.

9 Na podlagi člena 3 pogodbe, kakor je bila spremenjena z aneksom št. 1, podpisanim 6. septembra 2004, je bil znesek vseh upravičenih stroškov projekta določen na 46.388.002 EUR, skupni znesek finančnega prispevka Skupnosti pa na 2.975.000 EUR.

10 Komisija je 21. junija 2001 plačala začetni predujem v višini 892.500 EUR na bančni račun družbe S., nato pa 12. decembra 2003 vmesni znesek v višini 71.862,28 EUR. Naloga družbe S. kot koordinatorice je bila nato ta zneska razdeliti različnim pogodbenim strankam v skladu z navodili v okvirnem razčlenjenem seznamu upravičenih stroškov, priloženem pogodbi.

11 Družba S. je z aneksom št. 1 k pogodbi prekinila sodelovanje pri projektu, s 1. majem 2003 pa jo je nadomestila tožena stranka kot nova koordinatorica.

12 Na podlagi tega aneksa je sredstva, ki jih je Komisija plačala prvotni koordinatorici, ta nakazala toženi stranki. To nakazilo je bilo opravljeno 17. septembra 2004.

13 Komisija je z dopisom z dne 7. decembra 2005, naslovljenim na toženo stranko in poslanim s priporočeno pošiljko s povratnico, navedla, da so bile pri projektu ugotovljene „velike zamude od začetka njegovega izvajanja“ in da „[je bilo] do [tega datuma] izvedeno le malo del, navedenih v pogodbi“. Iz tega dopisa je tudi razvidno, da tako elektronska pošta tožene stranke z dne 13. junija 2005 kot poročili o napredku, ki jih je pripravila tožena stranka 31. maja in 15. novembra 2005, dokazujejo nezmožnost pogodbenih strank za pridobitev zahtevanih dovoljenj za izvedbo projekta.

14 Zato je Komisija, ker so ostali še približno trije meseci do konca projekta, toženo stranko opozorila na zahteve, ki jih mora izpolniti glede dokumentov, da bi pogodbena stranka v skladu s členom 7 pogodbe s podpisom aneksa k pogodbi lahko zaprosila za podaljšanje projekta.

15 Tožena stranka je z dopisom z dne 17. januarja 2006 zaprosila za podaljšanje trajanja pogodbe za dodatna tri leta, vendar ni predložila nobenih dokumentov, ki jih je zahtevala Komisija v dopisu z dne 7. decembra 2005.

16 Komisija je z dopisom z dne 20. marca 2006, poslanim s priporočeno pošiljko s povratnico, toženo stranko obvestila, da njeni prošnji za podaljšanje ni mogoče ugoditi, prvič, ker za izvedbo projekta niso bila pridobljena nujna dovoljenja, tako da ni bilo „nikakršne možnosti, da se projekt izvede do konca v razumnem roku“, in drugič, ker je Komisija to prošnjo prejela šele 3. februarja 2006, to je po izteku roka iz člena 7 pogodbe za predlaganje spremembe pogodbe, in sicer 1. januarja 2006.

17 Zato je Komisija v istem dopisu toženo stranko seznanila s svojo odločitvijo, da v skladu s členom 7(1)(a) priloge II k pogodbi in členom 6(2) pogodbe odpove pogodbo. Komisija je toženo stranko obvestila, da odpoved učinkuje od dneva prejema navedenega dopisa.

18 Nazadnje, Komisija je, da bi končala upravni postopek, tožečo stranko pozvala, naj ji predloži končno zbirno poročilo in končni obračun stroškov za obdobje od dneva začetka projekta do dneva konca projekta v enem mesecu od prejema navedenega dopisa.

19 Komisija je po prejemu končnega zbirnega poročila in končnega obračuna stroškov 5. maja 2006 in ob upoštevanju dejstva, da je med trajanjem projekta prejela štiri različne različice obrazca z zneski, ki jih je koordinatorica plačala drugim pogodbenim strankam (in sicer „obrazec E3“), z dopisom z dne 15. maja 2007, poslanim s priporočeno pošiljko s povratnico, vse pogodbene stranke pozvala, naj ji pošljejo izjavo o prejetih zneskih (in v nekaterih primerih nakazanih) v okviru projekta, da se za vsako pogodbeno stranko ugotovi končni znesek, ki ga mora plačati ali izterjati Evropska unija.

20 Družbe E., I. in A. so Komisiji izjavo poslale z dopisi z dne 8. junija, 12. junija in 17. septembra 2007. Iz njih je razvidno, da družbi I. in A. kot pogodbeni stranki nista prejeli sredstev, družba E. pa je prejela znesek na podlagi projekta.

21 Komisija je po več izmenjavah dopisov s toženo stranko in družbo S., da bi se določili zneski, plačani v okviru projekta, in po preučitvi finančnih in tehničnih poročil, predloženih v okviru pogodbe, za vsako pogodbeno stranko določila znesek potrjenih upravičenih stroškov, znesek prispevka, ki ga dolguje Unija, znesek prispevka, ki ga je plačala Unija, in nazadnje zneske, ki jih mora plačati ali izterjati Unija.

22 Znesek, ki ga je treba izterjati od tožene stranke, znaša 848.926,33 EUR, izračunan pa je bil ob upoštevanju finančnega prispevka, ki ga je ta družba prejela od Unije po podpisu aneksa št. 1 k pogodbi in ki je skupno znašal 964.362,28 EUR – kar ustreza predujmu v višini 892.500 EUR in vmesnem plačilu v višini 71.862,28 EUR – od katerega je bil odštet prispevek, dolgovan toženi stranki (4 073,54 EUR), prispevek, ki ga je ta nakazala družbi S. (40.782,04 EUR za stroške koordinacije in projekta) in družbi E. (18.844,45 EUR), ter finančni prispevek, ki ga je morala tožena stranka nakazati družbi I. (41.458,53 EUR) in družbi A. (10.277,39 EUR).

23 Komisija je s predhodnim obvestilom z dne 27. aprila 2010, poslanim s priporočeno pošiljko s povratnico, toženo stranko obvestila o svoji nameri, da bo nanjo naslovila obvestilo o dolgovanem znesku za vračilo 848.926,33 EUR, če ji tožena stranka predloži dokaze o plačilih družbama I. in A. v štirih tednih od prejema dopisa. Komisija je v tem obvestilu pojasnila, da se bo, če ne bodo predloženi dokazi o plačilu, znesek, ki ga je treba izterjati od tožeče stranke, povišal iz 848.926,33 EUR na 900.662,25 EUR, kar ustreza znesku, ki ga mora vrniti tožena stranka in ki se mu prištejeta finančna prispevka, ki ju mora Komisija še plačati družbama I. in A. ter ki znašata 41.458,53 EUR in 10.277,39 EUR.

24 Ker tožena stranka ni predložila nobenega dokaza o plačilu družbama I. in A., ker ni vrnila dolgovanega zneska in ker ni izpodbijala izračunov, navedenih v predhodnem obvestilu, je Komisija toženi stranki izdala obvestilo o dolgovanem znesku št. 3241009140 za znesek 900.662,25 EUR. V obvestilu o dolgovanem znesku, poslanim s priporočeno pošiljko s povratnico 24. septembra 2010, je bilo pojasnjeno, da bodo glavnici, če navedeni znesek ne bo vrnjen do 30. novembra 2010, prištete zamudne obresti.

25 Komisija je 2. decembra 2010 toženi stranki poslala opomin in ker plačilo še vedno ni bilo izvedeno, jo je z dopisom z dne 4. januarja 2011, poslanim s priporočeno pošiljko s povratnico, pozvala, naj ji plača glavnico z zamudnimi obrestmi, izračunanimi v skladu s členom 3(4) priloge II k pogodbi.

Postopek in predlogi Komisije

26 Komisija je 15. aprila 2014 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.

27 Splošno sodišče je, ker toženi stranki dvakrat ni bilo mogoče vročiti tožbe v skladu s členom 100(1) Poslovnika Splošnega sodišča z dne 2. maja 1991, in sicer 25. aprila in 3. julija 2014, na zahtevo Komisije odločilo, da vročitev tožbe toženi stranki opravi po sodnem uradniku.

28 Sodni uradnik je toženi stranki tožbo pravilno vročil 17. novembra 2014.

29 Ker tožena stranka ni vložila odgovora na tožbo v roku, ki ji je bil določen, je Komisija 10. marca 2015 Splošnemu sodišču predlagala, naj v skladu s členom 122(1) Poslovnika z dne 2. maja 1991 ugodi njenim predlogom. Sodno tajništvo je ta predlog vročilo toženi stranki.

30 Ker eden od članov tretjega senata ni mogel odločati, je predsednik Splošnega sodišča določil drugega sodnika za dopolnitev senata.

31 Splošno sodišče je z dopisom z dne 11. junija 2015 v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 Poslovnika z dne 2. maja 1991 Komisiji postavilo pisna vprašanja, ta pa je nanje odgovorila 9. julija 2015.

32 Splošno sodišče je na predlog tretjega senata na podlagi člena 28 Poslovnika Splošnega sodišča odločilo, da zadevo dodeli razširjeni sestavi.

33 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— toženi stranki naloži, naj ji plača dolgovani znesek v višini 976.663,34 EUR, ki ustreza glavnici v višini 900.662,25 EUR in zamudnim obrestim v višini 76.001,09 EUR, obračunanim po 2,50-odstotni obrestni meri za obdobje od 1. decembra 2010 do 15. aprila 2014;

— toženi stranki naloži, naj ji plača znesek v višini 61,69 EUR na dan iz naslova zamudnih obresti od 16. aprila 2014 do dneva plačila dolga v celoti;

— toženi stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

Uporaba člena 123(3) Poslovnika

34 Ugotoviti je treba, da je bila tožba Komisije toženi stranki vročena pravilno, vendar ta v predpisanih rokih ni vložila odgovora na tožbo v skladu s členom 46 Poslovnika z dne 2. maja 1991. Komisija je zato 10. marca 2015 na podlagi člena 122(1) Poslovnika z dne 2. maja 1991 vložila predlog, naj Splošno sodišče ugodi njenim predlogom. Vendar je 1. julija 2015 začel veljati nov poslovnik Splošnega sodišča, ki v členu 123 vsebuje nove določbe o postopku z zamudno sodbo. Zato je treba ugotoviti, katera določba se uporablja za ta spor.

35 V zvezi s tem je treba opozoriti, da se določbe novega poslovnika kot procesne določbe uporabljajo takoj od dneva začetka veljavnosti navedenega poslovnika (sklepa z dne 10. decembra 1997, Smets/Komisija, T-134/96, EU:T:1997:193, točka 16, in z dne 30. maja 2002, Coe Clerici Logistics/Komisija, T-52/00, EU:T:2002:134, točka 23) in se zato uporabljajo za vse spore, ki na dan začetka njihove veljavnosti še niso rešeni (sodba z dne 12. novembra 1981, Meridionale Industria Salumi in drugi, od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270, točka 9), predvsem ob upoštevanju prehodnih določb.

36 V obravnavani zadevi pa se nobena prehodna določba ne nanaša izrecno na člen 123 Poslovnika.

37 Iz tega sledi, da je treba za to določbo šteti, da se uporablja takoj od začetka veljavnosti Poslovnika 1. julija 2015 in zato tudi za ta spor.

38 Tudi če bi predpostavili, da se za pravila, ki se uporabljajo za ugoditev predlogom tožeče stranke v okviru postopka z zamudno sodbo, lahko šteje, da delno spadajo v materialno pravo, ker neposredno vplivajo na interese strank v sporu, ta okoliščina nima nobenega vpliva. Ker namreč položaj, ki izhaja iz nevložitve odgovora na tožbo in vložitve predloga za ugoditev predlogom tožeče stranke, dokončno nastane šele v trenutku, ko Splošno sodišče odloči o navedenem predlogu, je treba navedena pravila uporabiti takoj (glej v tem smislu sodbo z dne 11. decembra 2008, Komisija/Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, točki 43 in 44 ter navedena sodna praksa).

Utemeljenost

39 V skladu s členom 123(3) Poslovnika Splošno sodišče ugodi predlogom tožeče stranke, razen če očitno ni pristojno za odločanje o tožbi ali če ta tožba očitno ni dopustna ali očitno nima pravne podlage.

40 Zato zadostuje, da Splošno sodišče v obravnavani zadevi ugotovi, prvič, da je pristojno za odločanje o tej tožbi na podlagi arbitražne klavzule v smislu člena 272 PDEU, ki jo vsebuje člen 5(2) pogodbe, drugič, da ni dvoma, da je ta tožba dopustna, in tretjič, da glede na določbe pogodbe, na katere je bilo opozorjeno zgoraj v točkah od 2 do 9, in opis dejstev, ki ga je podala Komisija v okviru tožbe in utemeljila z listinami iz spisa, tožba ni očitno brez pravne podlage.

41 Zato je treba ugoditi predlogom Komisije, kot so navedeni zgoraj v točki 33.

42 Poleg tega glede plačila zamudnih obresti iz člena 3(4), drugi pododstavek, priloge II k pogodbi izhaja, da se dolgovanim zneskom prištejejo zamudne obresti po obrestni meri, ki jo Evropska centralna banka (ECB) uporablja za operacije glavnega refinanciranja prvega dne v mesecu, v katerem se izteče rok, ki ga je določila Komisija, povišani za eno točko in pol. Ker je Komisija ta rok določila na 30. november 2010, je treba upoštevati obrestno mero, ki je veljala 1. novembra 2010. Iz *Uradnega lista Evropske Unije* (UL 2010, C 298, str. 5) je razvidno, da je bila 1. novembra 2010 obrestna mera, ki jo ECB uporablja za operacije glavnega refinanciranja, 1 %. V teh okoliščinah je treba obrestno mero, ki se uporablja v obravnavani zadevi, določiti na 2,50 % letno.

43 Člen 3(4), drugi pododstavek, priloge II k pogodbi tudi določa, da se obresti nanašajo na obdobje od dneva, ki sledi dnevu izteka roka, do dneva prejema sredstev, ki jih je treba vrniti. Ker se je rok, ki ga je določila Komisija, iztekel 30. novembra 2010, se morajo zamudne obresti nanašati na obdobje od 1. decembra 2010 do dneva plačila celotnega dolga.

44 Glede na navedeno je treba toženi stranki naložiti, da Komisiji plača 900.662,25 EUR z zamudnimi obrestmi po 2,50-odstotni letni obrestni meri od 1. decembra 2010 do dneva plačila celotnega dolga, kar ustreza zamudnim obrestim v višini 61,69 EUR na dan.

Stroški

45 V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker tožena stranka ni uspela, se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (tretji razširjeni senat)

razsodilo:

1. **McCarron Poultry Ltd se naloži, da Evropski komisiji plača 900.662,25 EUR z zamudnimi obrestmi po 2,50-odstotni letni obrestni meri od 1. decembra 2010 do dneva plačila celotnega dolga.**

2. **McCarron Poultry se naloži plačilo stroškov.**

Papasavas Labucka Wetter

Bieliūnas Kreuschitz

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 25. maja 2016.

Podpisi